

Landbruks- og matdepartementet
postmottak@lmd.dep.no

Vår dato: 14.11.2019
Deres dato: 28.08.2019
Vår referanse: 7.06/DKØ
Deres referanse: 19/127-1

Høringssvar - Forslag til nytt regelverk for innenlands bearbeiding av landbruksvarer

NHO Mat og Drikke viser til høringsbrevet med forslag til forskrift om tillatelse til innenlands bearbeiding av landbruksvarer (IB-forskriften)

I vårt høringssvar til forslag til ny vareførselslov skrev vi om innenlands bearbeiding:

"Generelt kan det sies om denne ordningen og ordningen utenlands bearbeiding, jfr, forslaget til tollavgiftslov § 3.4, at de har vært unødig kompliserte. Det er viktig at lovene hjemler forenklinger i forskrift."

Departementet skriver da også at IB-ordningen bør *"forenkles og gjøres mer brukerrettet"*

Bortsett fra at bedriftene slipper en todelt prosess, ved at all avgjørelsesmyndighet nå legges til Landbruksdirektoratet, kan vi vanskelig se at forslaget representerer en forenkling for bedriftene. Forslaget innebærer tvert i mot at det vil bli mye vanskeligere å benytte ordningen.

Man foreslår å oppheve dagens plikt for innehaver av tillatelse til å føre et særskilt produksjons- og lagerregnskap. Dette er en forenkling. Når departementet imidlertid, *"for fortsatt å kunne ivareta kontrollhensynet når disse pliktene oppheves,"* foreslår *"noen mindre innstramminger i den nye forskriften"* ved å *"innføre krav om at de varene som innføres må inngå i den varen som utføres, samt fjerne muligheten til å søke om fellestillatelser"* endrer man ordningen på en måte som gjør den lite tilgjengelig.

I og med at støtten til eksport av bearbeidede landbruksvarer bortfaller senest 1. januar 2021, blir det mye viktigere enn før å ha en brukbar ordning for innenlands bearbeiding.

Når ordningen har vært lite brukt, skyldes dette selvsagt en kombinasjon av at ordningen har vært komplisert og at bedriftene har mottatt eksportstøtte.

Behov for endringer i forslaget

Varer av samme slag og samme kvalitet.

Departementet foreslår å fjerne pliktene til å føre et produksjons- og lagerregnskap og til rapportering hvert kvartal. Som en følge av dette foreslås det av kontrollhensyn, å foreta *"noen mindre innstramminger i den nye forskriften"*.

Tidligere var produksjons- og lagerregnskap en tyngende administrativ oppgave. Og selvsagt må også i dag en bedrift ta med det administrative merarbeidet i vurderingen om eventuell igangsetting av innenlands bearbeiding. Med moderne datasystemer er imidlertid ikke dette like tyngende som før. Bedriftene har i dag digitale produksjons- og lagersystemer som kan tilpasses disse kravene.

Innstrammingsforslagene er imidlertid alvorlige, i det de griper inn i effektiviteten i produksjonen, og dermed øker kostnadene. Ved noen typer produksjoner, f.eks. der råvarer leveres i bulk i forholdsvis store kvanta som oppbevares f.eks. i tanker eller silo, vil et krav om at nøyaktig samme vare som er innført skal benyttes i varen som utføres måtte medføre store investeringer i separate tanker/siloer og tilhørende

tilførselssystemer. Også der varene kan holdes adskilt, må man utvide lagerkapasiteten. Ofte kan dette dreie seg om kjøle- og fryselagre.

Uansett vil kravet måtte medføre stopp i produksjonen for omstilling av produksjonen. Det betyr økte kostnader, og vil redusere bedriftenes konkurransedyktighet, også på det innenlandske markedet.

Skal innenlands bearbeiding kunne sikre at produksjonen i Norge for eksport kan fortsette etter at eksportstøtten blir borte, og helst legge grunnlaget for en økning, er det av avgjørende betydning at muligheten til å kunne benytte vare av samme slag og samme kvalitet opprettholdes. Det må understrekes at vi forutsetter at Landbruksdirektoratet fortsatt skal fastsette hva man mener med "samme kvalitet", og kontrollerer at dette kravet overholdes.

Fellestillatelser

Fellestillatelser er særlig praktisk ved forbruk av råvare som importeres og bearbeides i Norge (f.eks. korn som bearbeides til mel), og deretter selges til bedrift som benytter denne bearbeidede råvaren i produkter som selges ut av landet. Alternativet ville være at den eksporterende bedriften måtte hatt hele bearbeidingslinjen i sin bedrift.

Å fjerne muligheten for fellestillatelse fjerner effektivt muligheten for at f.eks. bakerier kan benytte seg av innenlands bearbeiding, og dermed vil norske møller også få mindre avsetning.

Vurdering av kontrollordninger

NHO Mat og Drikke er i likhet med myndighetene opptatt av å hindre misbruk av IB-ordningen. Samtidig er det helt vesentlig at ordningen tilpasses en industriell virkelighet og sikrer vår konkurransedyktighet. Kontrollbehovet må ikke foranledige tiltak eller begrensninger av en slik art at ordningen påfører bedriftene store kostnader.

Bedriftene fikk eksportstøtte fordi en del norske jordbruksråvarer ikke gir konkurransedyktige ferdigvarer i det internasjonale markedet. Når eksportstøtten blir borte, blir IB-ordningen mye viktigere enn før. Kontrollbehovet må oppfylles uten at ordningen i seg selv gjøres dårligere.

Våre tidligere påpekninger om administrative utfordringer med ordningen, har vært grunnet i at vi har ment at man kan oppnå den nødvendige kontroll med mindre detaljeringsgrad, rapporthyppighet og en bedre tilpasning til rådende datasystemer, slik at bedriftene kan hente informasjonen direkte ut fra sine systemer.

NHO Mat og Drikke mener at de foreslåtte innskrenkingene vil gjøre ordningen svært lite interessant, og trolig medføre at produksjoner reduseres eller flyttes ut av Norge.

NHO Mat og Drikke er opptatt av at kontrollen er effektiv, men samtidig tror vi at det er mulig å finne frem til løsninger som både for myndighetene og bedriftene vil være mindre administrativt krevende.

Vi deltar gjerne i et samarbeide om å finne frem til forenklinger som samtidig sikrer at ikke misbruk vil skje.

Med vennlig hilsen

NHO Mat og Drikke

Terje Sletnes
Direktør

Dag Kjetil Øyna
Fagsjef

Kopi: Næringslivets Hovedorganisasjon